

SECTION 7. AQUATIC BIORESOURCES AND AQUACULTURE

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-518-1-14>

NATURAL PHYTOMELIORATION OF THE COASTAL ZONE OF THE STYR RIVER WITHIN LUTSK

ПРИРОДНА ФІТОМЕЛІОРАЦІЯ ПРИБЕРЕЖНОЇ ЗОНИ РІКИ СТІР У МЕЖАХ МІСТА ЛУЦЬК

Korylov V. P.

*Postgraduate Student
Lviv State University of Life Safety
Lviv, Ukraine*

Копилов В. П.

*ад'юнкт
Львівський державний університет
безпеки життєдіяльності
м. Львів, Україна*

Shuplat T. I.

*Candidate of Agricultural Sciences,
Senior Lecturer at the Department of
Environmental Safety
Lviv State University of Life Safety
Lviv, Ukraine*

Шуплат Т. І.

*кандидат сільськогосподарських
наук,
старший викладач кафедри
екологічної безпеки
Львівський державний університет
безпеки життєдіяльності
м. Львів, Україна*

Popovych V. V.

*Doctor of Technical Sciences, Professor,
Vice-Rector for Research
Lviv State University of Life Safety
Lviv, Ukraine*

Попович В. В.

*доктор технічних наук, професор,
проректор з наукової роботи
Львівський державний університет
безпеки життєдіяльності
м. Львів, Україна*

Річка Стир – є правою притокою ріки Прип'ять. Довжина річки Стир 494 км, у межах м. Луцька – 11,2 км. Річкова мережа є індикатором екологічного стану, відтворюючи характерні ознаки вологообігу, річкового стоку та його складу. До гідрографічної мережі річки Стир належать річки Сапалаївка, Омеляник, Жидувка, Черногузка. Фітомеліорація, як наука, зародилася в Україні. У наш час проблемами фітомеліорації опікуються багато вчених, зокрема професор Володимир Кучерявий, який продовжує успішно працювати у м. Львів. Зокрема, вченим досліджуються проблеми фітомеліорації девастрованих

ландшафтів у межах Західного Лісостепу [1]. Під керівництвом вченого низка науковців успішно здійснює дослідження фітомеліоративних процесів на дегазованих ландшафтах [2, 3]. А також вивчають екологічну безпеку видобувних регіонів та місць накопичення побутових відходів [4, 5] та мікрокліматичні умови розвитку рослинності [6, 7]. Формування фітоєгних полів тісно пов'язане із процесами фітомеліорації [8, 9].

Об'єктом наших досліджень було фітомеліоративне вкриття берегової зони ріки Стир. Під час досліджень фітомеліоративного вкриття берегової зони ріки Стир зафіксовані місця дигресії, обумовленні стихійним витоптуванням, незначне засмічення побутовими відходами, часткове заболочення. Рекомендуємо провести санітарну очистку берегової лінії, здійснивши прорідження існуючих насаджень, забрати сухостійні, суховершинні, зламані та аварійні дерева. Нормативу, згідно з яким санітарно-захисна зона вздовж річки повинна становити від 50 м, не дотримано [10]. Берегова зона ріки Стир заростає спонтанною рослинністю без належного догляду (рис. 1).

Рис. 1. Приклад досліджуваної ділянки із заростанням прибережно-водної зони ріки Стир (фото Шуплат Т. І.)

У прибережній зоні досліджуваних ділянок ріки Стир фітомеліоративні процеси протікають за участі такого видового складу: Верба біла (*Salix alba* L.), Верба ламка (*Salix fragilis* L.), Тополя біла (*Populus*

alba L.), Будяк звичайний (*Carduus acanthoides* L.), Подорожник великий (*Plantago major* L.), Тонконіг лучний (*Poa pratensis* L.), Крופива дводомна (*Urtica dioica* L.), Злинка однорічна (*Stenactis annua* (L.) Pers.), Підмаренник чіпкий (*Galium aparine* L.), Чистотіл звичайний (*Chelidonium majus* L.), Грицики звичайні (*Capsella bursa-pastoris* (L.) Medik.), Пирій повзучий (*Elymus repens* (L.) Gould), Хвощ польовий (*Equisetum arvense* L.), Перстач гусячий (*Potentilla anserina* L.), Лобода біла (*Chenopodium album* L.), Кульбаба лікарська (*Taraxacum officinale* Wigg.), Ряска мала (*Lemna minor* L.), Очерет звичайний (*Phragmites australis* (Cav.)), Рогіз вузьколистий (*Typha angustifolia* L.), Рогіз широколистий (*Typha latifolia* L.), Осока побережна (*Carex riparia* Curt.), М'ята водяна (*Mentha aquatica* L.), Осока гостра (*Carex acuta* L.), Смовдь болотна (*Peucedanum palustre* (L.) Moench.), Хвощ болотний (*Equisetum palustre* L.), Розхідник звичайний (*Glechoma hederacea* L.), Осот болотяний (*Cirsium palustre* (L.) Scop.), Комиш лісовий (*Scirpus sylvaticus* L.), Куничник наземний (*Calamagrostis epigeios* (L.)), Ситник тонкий (*Juncus tenuis* Willd.), Сухоребрик лікарський (*Sisymbrium officinale* (L.) Scop.).

Таким чином, природна фітомеліорація прибережної зони ріки Стир набуває повсюдного поширення. Заростання дерево-чагарниковою рослинністю має масовий характер та потребує догляду та регулювання. У місцях ерозії, схилів та у деяких заплавах необхідно застосовувати збереження фітоценозів, які вже сформовані та сприяти розвитку фітомеліоративним процесам.

Література:

1. Кучерявий В. П. Фітомеліорація. Львів : Світ, 2003. 540.
2. Попович В. В. Фітомеліорація згасаючих териконів Львівсько-Волинського вугільного басейну : монографія. Вид-во ЛДУБЖД, 2014. 174.
3. Геник Я. В. Порушені території Львівщини та шляхи їх фітомеліорації та рекультивациі. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2008. 18 (10), 22–26.
4. Popovich V. V. Phytomeliorative recovery in reduction of multi-element anomalies' influence of devastated landscapes. *Biological Bulletin of Bogdan Chmelnytsky Melitopol State Pedagogical University*. 2016. 6 (1). <https://doi.org/10.15421/201606>
5. Геник Я. В., Дида А. П. Рекультивациія : навч. посіб. Львів : НВК «АТБ». 2019. 288 с.

6. Попович В. В. Вплив кліматичних умов на розвиток рослинності техногенних ландшафтів Малого Полісся у зимовий період. *Науковий вісник НЛТУ України*, 2009. 19 (3), 37–42.

7. Popovych V., Bosak P., Petlovanyi M., Telak O., Karabyn V., Pinder V. Environmental safety of phytogenic fields formation on coal mines tailings. *News of the national academy of sciences of the republic of Kazakhstan. Series of geology and technical sciences*. 2021. 2 (446), 129–136. <https://doi.org/10.32014/2021.2518-170X.44>

8. Popovych, V., Voloshchyshyn, A. Environmental impact of devastated landscapes of Volhynian upland and male Polisia (Ukraine). *Environmental Research, Engineering and Management*, 2019. 75(3), 33–45. <https://doi.org/10.5755/j01.ereem.75.3.23323>

9. Кучерявий В. П., Левусь Т. М. Роль фітогенного поля у формуванні рослинного континууму скельних садів. *Науковий вісник НЛТУ України*, 2016. 26 (8), 8–15.

10. Кучерявий В. П. Екологія. Львів : Світ. 2000. 500 с.